

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
EVGENI TANČEV
prednesené 15. apríla 2021¹

Vec C-487/19

W.Ż.

za účasti:

**Prokurator Generalny zastępowany przez Prokuraturę Krajową, predtým Prokurator
Prokuratury Krajowej Bożena Górecka,
Rzecznik Praw Obywatelskich**

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Článok 2, článok 6 ods. 1 a 3, článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ – Článok 267 ZFEÚ – Článok 47 Charty základných práv Európskej únie – Právny štát – Účinná súdna ochrana – Súd zriadený zákonom – Zásada nezávislosti súdov – Vymenovanie do funkcie sudcu Najvyššieho súdu prezidentom republiky na návrh Štátnej súdnej rady – Sudca vymenovaný napriek prebiehajúcemu súdnemu konaniu, v ktorom je napadnuté uznesenie Štátnej súdnej rady, ktorým sa navrhuje vymenovanie dotknutej osoby, a súdne rozhodnutie nariaďujúce pozastavenie platnosti tohto uznesenia“

1. V tomto návrhu na začatie prejudiciálneho konania Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko; ďalej len „Najvyšší súd“ alebo „vnútroštátny súd“) žiada o poskytnutie výkladu článku 2, článku 6 ods. 1 a 3 a článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ v spojení s článkom 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

2. Návrh na začatie prejudiciálneho konania bol podaný v rámci konania iniciovaného sudcom W.Ż. usilujúcim sa o vylúčenie sudcov Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych (senát pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné, Najvyšší súd, Poľsko; ďalej len „SMPVV“), ktorí majú rozhodnúť o odvolaní podanom zo strany W.Ż. proti uzneseniu Krajowa Rada Sądownictwa (Štátna súdna rada, Poľsko; ďalej len „KRS“) týkajúcemu sa preradenia W.Ż. z jedného na druhé oddelenie súdu, na ktorý je pridelený. Predmetné preradenie predstavuje *de facto* degradáciu vzhľadom na to, že bol preradený z druhostupňového oddelenia na prvostupňové oddelenie súdu. W.Ż. bol členom a hovorcom bývalej KRS a verejne kritizoval reformy súdnictva v Poľsku uskutočnené vládnuou stranou.

3. V týchto návrhoch nie je potrebné reprodukovať vnútroštátny právny rámec vzhľadom na to, že to nie je nevyhnutne potrebné na účely právnej analýzy.²

¹ Jazyk prednesu: angličtina.

² Vnútroštátne ustanovenia sú uvedené v návrhu na začatie prejudiciálneho konania a zaberajú až desať strán pôvodnej jazykovej verzie návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

I. Skutkový stav vo veci samej a prejudiciálna otázka

4. W.Ż. je sudcom Sąd Okręgowy (krajský súd, Poľsko) v K. Na základe rozhodnutia z 27. augusta 2018 bol preradený z oddelenia, v ktorom dovtedy rozhodoval, na iné oddelenie toho istého súdu. Proti tomuto rozhodnutiu podal W.Ż. sťažnosť na KRS, ktorá uznesením z 21. septembra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) zastavila konanie o jeho sťažnosti. W.Ż. následne odvolaním zo 14. novembra 2018 napadol toto uznesenie KRS na Najvyššom súde.

5. Po podaní odvolania podal W.Ż. návrh na vylúčenie z prejednávania veci všetkých sudcov Najvyššieho súdu rozhodujúcich v SMPVV. Argumentoval tým, že vzhľadom na organizáciu a spôsob výberu členov tohto SMPVV prostredníctvom KRS, ktorá bola zriadená v rozpore s ústavou, tento nedokáže neustranne a nezávisle rozhodovať o odvolaniach, a to v akomkoľvek zložení z osôb, ktoré ju tvoria.

6. Návrh na vymenovanie všetkých sudcov rozhodujúcich v SMPVV, ktorých sa týkal návrh na vylúčenie, bol obsiahnutý v uznesení KRS č. 331/2018 z 28. augusta 2018 (ďalej len „uznesenie KRS č. 331/2018“). Toto uznesenie bolo napadnuté pred Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd, Poľsko; ďalej len „Najvyšší správny súd“) inými účastníkmi menovacieho procesu, v prípade ktorých KRS nepodala Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej (prezident Poľskej republiky; ďalej len „prezident“) návrh na ich vymenovanie do funkcie sudcov Najvyššieho súdu.

7. Najvyšší správny súd rozhodnutím z 27. septembra 2018 odložil vykonateľnosť uznesenia KRS č. 331/2018. Napriek predchádzajúcemu napadnutiu tohto uznesenia ako celku a odkladu jeho vykonateľnosti rozhodnutím Najvyššieho správneho súdu a napriek neukončeniu konania pred uvedeným súdom, prezident 10. októbra 2018 odovzdal menovacie akty sudcov Najvyššieho súdu v SMPVV osobám, na ktoré sa vzťahuje návrh W.Ż. na vylúčenie.

8. Dňa 21. novembra 2018 podal Najvyšší správny súd návrh na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor v kontexte iného uznesenia KRS (uznesenie č. 317/2018), ktorým sa navrhuje prezidentovi vymenovať niektoré osoby za sudcov Najvyššieho súdu. Dňa 22. novembra 2018 bolo prerušené konanie pred Najvyšším správnym súdom vo veciach odvolaní proti uzneseniu KRS č. 331/2018, až kým Súdny dvor nerozhodne o prejudiciálnych otázkach týkajúcich sa toho, či boli ustanovenia § 44 ods. 1b a § 44 ods. 4 zákona o KRS zlučiteľné s právom Únie (vec C-824/18³).

9. Napriek prebiehajúcemu konaniu prezident 20. februára 2019 odovzdal sudcovi A.S. akt vymenovania do funkcie sudcu Najvyššieho súdu v SMPVV (sudca zodpovedný za preskúmanie odvolania W.Ż. zasadiaci ako samosudca).

10. Návrh na vymenovanie A.S. bol obsiahnutý v uznesení KRS č. 331/2018, pričom jeho vymenovanie sa uskutočnilo až po tom, čo uznesenie KRS č. 331/2018 bolo v celom rozsahu napadnuté pred Najvyšším správnym súdom, ktorý odložil jeho vykonateľnosť, pričom konanie pred týmto súdom nebolo ukončené. Vzhľadom na to, že A.S. bol vymenovaný do funkcie sudcu Najvyššieho súdu 20. februára 2019, t. j. po podaní návrhu W.Ż. o vylúčenie zo 14. novembra 2018, tento návrh sa naňho nevzťahoval.

³ Pozri rozsudok z 2. marca 2021, A.B. a i. (Vymenovanie sudcov na Najvyšší súd – Odvolanie) (C-824/18, EU:C:2021:153), a návrhy, ktoré som predniesol v danej veci (C-824/18, EU:C:2020:1053).

11. Dňa 8. marca 2019, tesne pred zasadnutím občianskoprávneho senátu Najvyššieho súdu, vydal v tejto veci SMPVV, rozhodujúci ako samosudca (A.S.), *ktorý nemal k dispozícii spis vo veci I NO 47/18, rozhodnutie o odmietnutí odvolania W.Ż. ako neprípustného (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“)*. V tomto rozhodnutí *sa súd stotožnil s názorom prokurátora bez toho, aby W.Ż. mohol vopred vyjadriť svoje pripomienky*. SMPVV navyše uviedol, že odvolanie W.Ż. je neprípustné *napriek skutočnosti, že W.Ż. už podal na občianskoprávny senát Najvyššieho súdu návrh na vylúčenie všetkých sudcov SMPVV*.

12. Najvyšší súd v zložení, v ktorom prejednával návrh na vylúčenie, na zasadnutí 20. marca 2019 uznal, že rozhodnutie vydané 8. marca 2019 vo veci I NO 47/18 (pred prejednaním návrhu na vylúčenie) porušilo § 50 ods. 3 bod 2 Občianskeho súdneho poriadku, článok 45 ods. 1 Ústavy Poľskej republiky, článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva základných slobôd, podpísaný v Ríme 4. novembra 1950 (ďalej len „EDLP“), a článok 47 ods. 2 Charty.

13. Najvyšší súd rozhodoval tiež o otázke, či A.S. vzhľadom na okolnosti, za ktorých bol vymenovaný, je sudcom tohto súdu. Táto skutočnosť má význam pre posúdenie otázky, či rozhodnutie z 8. marca 2019, vydané vo veci I NO 47/18 Najvyšším súdom, a to samosudcom (A.S.), ako súdne rozhodnutie, právne existuje. Odpoveď na túto otázku má význam pre výsledok prejednávania návrhu na vylúčenie. Pokiaľ rozhodnutie z 8. marca 2019 právne existuje, konanie vo veci vylúčenia musí byť ukončené (zastavené) ako bezpredmetné. Pokiaľ ale rozhodnutie z 8. marca 2019 právne neexistuje, návrh na vylúčenie musí byť prejednaný.

14. Pri rozhodovaní o tejto otázke mal Najvyšší súd vážne pochybnosti, preto predložil kolégiu siedmich sudcov Najvyššieho súdu právnu otázku: existuje v právnom zmysle rozhodnutie vydané samosudcom vymenovaným do funkcie sudcu Najvyššieho súdu aj napriek predchádzajúcemu odvolaniu podanému na Najvyšší správny súd proti uzneseniu KRS, ktoré obsahovalo návrh na vymenovanie tejto osoby, ako aj napriek odkladu vykonateľnosti tohto uznesenia a neukončenia konania pred Najvyšším správnym súdom v okamihu doručenia menovacieho aktu tejto osobe?

15. Sedem sudcov Najvyššieho súdu sa domnieva, že je potrebné rozhodnutie Súdneho dvora, aby mohli rozhodnúť o vyššie uvedenej právnej otázke. Dôsledkom odpovede Súdneho dvora môže byť, že rozhodnutia vydané Najvyšším súdom zloženým výlučne z osôb vymenovaných za takýchto okolností sa považujú za právne neexistujúce z dôvodu, že ich vydáva osoba alebo osoby, ktoré nie sú sudcami.

16. Vnútroštátny súd konštatoval, že v konaní, v rámci ktorého bol A.S. vymenovaný za sudcu Najvyššieho súdu, došlo k zjavnému a zámernému porušeniu poľských právnych predpisov týkajúcich sa vymenovania sudcov.

17. Preto občianskoprávny senát Najvyššieho súdu, v rozšírenom zložení siedmich sudcov, rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

„Majú sa článok 2, článok 6 ods. 1 a 3 a článok 19 ods. 1 druhý pododsek [ZEÚ] v spojení s článkom 47 [Charty] a s článkom 267 [ZFEÚ] vykladať tak, že nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom v zmysle práva Európskej únie nie je taký súd, v rámci ktorého prejednáva vec ako samosudca osoba, ktorá bola vymenovaná do funkcie sudcu pri závažnom porušení právnych predpisov členského štátu týkajúcich sa vymenovania sudcov, konkrétne spočívajúceho vo vymenovaní tejto osoby do funkcie sudcu napriek skoršiemu odvolaniu, ktorým bolo pred príslušným súdom členského štátu [Najvyšší správny súd] napadnuté uznesenie vnútroštátneho

orgánu [KRS], obsahujúce návrh na jej vymenovanie do funkcie sudcu, ďalej napriek odkladu vykonateľnosti tohto uznesenia v súlade s vnútroštátnym právom a tiež napriek tomu, že konanie pred príslušným vnútroštátnym súdom [Najvyšší správny súd] nebolo pred odovzdaním menovacieho aktu ukončené?“

II. Analýza

A. O právomoci Súdneho dvora

18. Prokurátor v podstate tvrdí, že Súdny dvor nemá právomoc rozhodnúť o prejudiciálnej otázke, pretože Únia nemá nijakú právomoc, pokiaľ ide o spôsoby postupu vymenovania sudcov, platnosť týchto vymenovaní, postupy týkajúce sa vylúčenia sudcov alebo určenia potenciálnej právnej neexistencie rozhodnutí vnútroštátnych súdov. Súdny dvor navyše nie je oprávnený rozhodovať o tom, či určitá osoba má alebo nemá postavenie vnútroštátneho sudcu.

19. Stačí však po prvé poukázať na to, že „hoci organizácia súdnictva v členských štátoch patrí do právomoci týchto štátov, stále platí, že pri výkone tejto právomoci sú členské štáty povinné dodržiavať povinnosti, ktoré im vyplývajú z práva Únie a najmä z článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ“⁴. Môže to tak byť najmä v prípade vnútroštátnych pravidiel týkajúcich sa hmotnoprávných podmienok a procesných pravidiel, ktoré upravujú prijímanie rozhodnutí o vymenovaní sudcov, a prípadne pravidiel týkajúcich sa súdneho preskúmania, ktoré sa uplatňuje v rámci týchto postupov vymenovania.⁵

20. Po druhé žalobca vo veci samej (W.Ž.), ktorý ako sudca môže rozhodovať o otázkach týkajúcich sa uplatňovania a výkladu práva Únie, sa priamo domáha ochrany vyplývajúcej z práva Únie, pokiaľ ide o správne rozhodnutia prijaté proti nemu (ktoré sa javia ako *de facto* degradácia), ktoré môžu mať negatívny dopad na jeho nezávislosť. Konanie prejednávajúce odvolanie podané zo strany W.Ž., ktorý žiada o ochranu svojho profesionálneho postavenia, musí byť tiež v súlade s právom Únie, najmä s požiadavkou, aby v ňom mohol rozhodnúť iba sudca alebo súd, ktorý spĺňa požiadavky článku 19 ZEÚ a článku 47 Charty.

21. Po tretie treba konštatovať, že tvrdenia, ktoré predložil prokurátor, sa v skutočnosti týkajú samotného obsahu, a teda aj výkladu uvedených ustanovení práva Únie. Takýto výklad pritom zjavne patrí do právomoci Súdneho dvora podľa článku 267 ZFEÚ.⁶

B. O prípustnosti položenej otázky

22. Poľská vláda uvádza niekoľko argumentov, prečo je podľa nej položená otázka neprípustná. V podstate tvrdí, že je to tak preto, lebo: i) otázka nesmeruje k potrebe výkladu práva Únie, ale iba k potvrdeniu tézy vnútroštátneho súdu, že dotknutý sudca nie je nezávislý, nestranný alebo zákonne ustanovený – všetky tieto aspekty si vyžadujú okrem iného výklad vnútroštátneho práva a zistenie skutkového stavu; ii) preformulovanie otázky položenej Najvyšším súdom zo strany Súdneho dvora nie je možné, lebo z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že požaduje, aby Súdny dvor vydal rozhodnutie hodnotiace skutkový stav a rozhodol, že dotknutý

⁴ Rozsudok z 26. marca 2020, Miasto Łowicz a Prokurator Generalny (C-558/18 a C-563/18, EU:C:2020:234, bod 36 a citovaná judikatúra).

⁵ Pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. novembra 2019, A. K. a i. (Nezávislosť disciplinárneho senátu Najvyššieho súdu) (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982, body 134 až 139 a 145) (ďalej len „rozsudok vo veci A. K. a i.“).

⁶ Rozsudok vo veci A. K. a i., bod 74.

sudca nie je zákonom ustanoveným súdom; iii) na to, aby vnútroštátny súd rozhodol vo veci samej, nie je potrebná odpoveď na položenú otázku (najmä odvolanie W.Ž. bolo napadnutým rozhodnutím už zamietnuté ako neprípustné a v každom prípade vnútroštátny súd nemá právomoc prijať rozhodnutie, ktoré by viedlo k zániku mandátu sudcu), a iv) ustanovenia práva Únie uvedené v položenej otázke sa na situáciu, o akú ide vo veci samej, nevzťahujú.

23. Okrem tvrdení obdobných, ako sú tvrdenia poľskej vlády, ktoré sú uvedené vyššie, prokurátor tiež argumentuje, že prejudiciálna otázka je neprípustná, vzhľadom na to, že: i) návrh na vylúčenie dotknutých sudcov SMPVV vo veci samej mal byť podľa vnútroštátnej judikatúry vyhlásený za neprípustný; ii) pri rozhodovaní o odvolaní, o aké ide v prejednávanej veci, podanému proti uzneseniu KRS, Najvyšší súd nekoná ako súd, ktorý má rozhodnúť o spore na základe ustanovení právnej úpravy, ale ako orgán právnej ochrany zasahujúci do konania, ktorého cieľom je vydanie „abstraktného“ rozhodnutia; iii) požadovaný výklad nie je uplatniteľný vo veci samej, lebo – pokiaľ ide o otázku nezávislosti a nestrannosti sudcu, ktorý vydal napadnuté uznesenie, a právneho základu alebo možnej neexistencie tohto uznesenia – Súdny dvor nemôže vydať rozsudok, ktorý by neponechal žiadne pochybnosti o riešení sporu vo veci samej, ale môže len poskytnúť právne pokyny, na základe ktorých by musel rozhodnúť vnútroštátny súd, no položená otázka je založená iba na subjektívnych a nepodložených tvrdeniach, že bol porušený vnútroštátny postup vymenovania, a iv) odôvodnenie návrhu na začatie prejudiciálneho konania nie je v súlade s článkom 94 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora vzhľadom na to, že vnútroštátne právo citované vnútroštátnym súdom je citované selektívne a zaujato a nepodporuje údajné porušenie vnútroštátneho postupu vymenovania.

24. V prvom rade je podľa môjho názoru potrebné uviesť všeobecnú poznámku, že Súdny dvor je príslušný a je v skutočnosti jediným súdom príslušným na zodpovedanie otázky, aké sú kritériá, ktoré musí nezávislý súd spĺňať podľa práva Únie⁷ a následne definovať, aké dôsledky by mali nasledovať vo vzťahu k rozhodnutiam osoby alebo orgánu, ktoré nespĺňajú tieto kritériá. Z týchto dôvodov musia byť také otázky, ako je prejudiciálna otázka, vyhlásené za prípustné.

25. Ďalej na rozdiel od všetkých vyššie uvedených argumentov poľskej vlády a prokurátora, súhlasím s vnútroštátnym súdom, Komisiou a Rzecznik Praw Obywatelskich (Ombudsman, Poľsko), že odpoveď na položenú otázku – teda či dotknutý sudca skutočne bol v postavení sudcu, ktorý mal právomoc prijať napadnuté rozhodnutie – je nevyhnutná na účely riešenia sporu vo veci samej.

26. Je to tak preto, lebo – na rozdiel od situácie v rozsudku vo veci Miasto Łowicz⁸ – výklad článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ bude mať priamy vplyv na rozhodnutie vnútroštátneho súdu, lebo umožňuje uvedenému súdu rozhodnúť o otázke, ktorá mu bola položená *in limine litis*, a na základe odpovede na túto otázku bude závisieť, či bude (alebo nebude) potrebné rozhodnúť o návrhu na vylúčenie sudcov SMPVV v prípade, že by napadnuté rozhodnutie legitímne ukončilo konanie začaté W.Ž., alebo či bude naopak potrebné dospieť k záveru, že napadnuté rozhodnutie z právneho hľadiska neexistuje, a teda že o odvolaní W.Ž. a návrhu na vylúčenie bude potrebné rozhodnúť.

⁷ Pozri napríklad, Biltgen, F.: L'indépendance du juge national vue depuis Luxembourg. In: *Revue trimestrielle des droits de l'homme*, číslo 123, 1. júl 2020, s. 551.

⁸ Rozsudok z 26. marca 2020, Miasto Łowicz a Prokurator Generalny (C-558/18 a C-563/18, EU:C:2020:234).

27. Takáto otázka *in limine litis* sa môže najmä týkať procesných aspektov konania vo veci samej⁹, alebo právomoci vnútroštátneho súdu rozhodnúť o predmetnom návrhu.¹⁰ V tomto ohľade nie je prejednávaná vec odlišná od vecí, v ktorých bol vydaný rozsudok A. K. a i., v ktorého bode 99 sa uvádza: „v prejednáwanej veci treba... zdôrazniť, že vnútroštátny súd svojimi prejudiciálnymi otázkami, ktoré položil Súdnemu dvoru, a výkladom práva Únie, ktoré v prejednávaných veciach požaduje, nežiada o objasnenie merita sporov, ktoré mu boli predložené a ktoré sa samy týkajú iných otázok vyplývajúcich z práva Únie, ale o objasnenie problému procesnej povahy, ktorý musí byť vyriešený *in limine litis*, keďže sa týka samotnej príslušnosti tohto súdu rozhodovať v uvedených sporoch“.

28. Odpoveď Súdnemu dvoru umožní vnútroštátnemu súdu rozhodnúť o postavení osoby vymenovanej na Najvyšší súd a postavení SMPVV, ako aj o platnosti rozhodnutia A.S. z 8. marca 2019 (o neprípustnosti odvolania W.Ż.) a navyše umožní vnútroštátnemu súdu rozhodnúť o návrhu na vylúčenie všetkých sudcov SMPVV.

29. Okrem toho, nezávisle od povahy prejednáwanej veci sa v danom prípade uplatňuje článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, lebo SMPVV je súd, ktorý – okrem rozhodovania o podstatných otázkach týkajúcich sa úloh štátnej správy v rámci právneho štátu, ako napríklad potvrdzovanie výsledkov volieb v Poľsku – môže byť vyzvaný, aby rozhodol o otázkach týkajúcich sa uplatňovania alebo výkladu práva Únie, v neposlednom rade z dôvodu jeho právomocí v oblasti práva hospodárskej súťaže, regulácie energetiky, telekomunikácií, železničnej dopravy a kontroly médií.¹¹

C. O veci samej

1. Stručné zhrnutie tvrdení účastníkov konania

30. Pripomienky predložili Súdnemu dvoru W.Ż., prokurátor, ombudsman, poľská vláda a Európska komisia.

31. Poľská vláda v podstate tvrdí, že na položenú otázku je potrebné odpovedať v tom zmysle, že článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ v spojení s článkom 2 ZEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že SMPVV je nezávislý súd a že postavenie jeho sudcov nemôže byť spochybnené vnútroštátnym súdom v spore, ktorý mu bol predložený na rozhodnutie. Je pravda, že i) napadnuté uznesenie je v zmysle § 44 ods. 1 písm. d) zákona o KRS voči účastníkom konania, ktorí boli navrhnutí, právoplatné a nič nebráni ich vymenovaniu a Najvyšší správny súd nemá právomoc rozhodovať o tejto časti uznesenia alebo pozastaviť jeho výkon; ii) ustanovenia, podľa ktorých Najvyšší správny súd prejednáva vec, boli nálezom Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd, Poľsko; ďalej len „Ústavný súd“) z 25. marca 2019 vyhlásené za protiústavné a konanie začaté týmto odvolaním bolo zastavené zo zákona s ohľadom na uvedený nález a § 3 zákona z 26. apríla 2019, a iii) postup vymenovania sudcov SMPVV podľa článku 179 Ústavy a zákona o KRS sa nelíši od postupu v iných členských štátoch, a kladie ešte prísnejšie požiadavky ako niektoré z týchto vnútroštátnych systémov, a nemá žiadny vplyv na nezávislosť vymenovaných sudcov, ktorá je v každom prípade

⁹ Pozri rozsudok z 20. marca 1997, Hayes (C-323/95, EU:C:1997:169).

¹⁰ Pozri rozsudok z 27. júna 2013, Agroconsulting-04 (C-93/12, EU:C:2013:432).

¹¹ Pozri najmä rozsudok z 24. júna 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť Najvyššieho súdu) (C-619/18, EU:C:2019:531, bod 56 a citované judikáty). Pozri Bogdanowicz, P., Taborowski, M.: How to Save a Supreme Court in a Rule of Law Crisis: the Polish Experience. In: *European Constitutional Law Review*, Zv. 16, vydanie 2, jún 2020, s. 306.

plne zaručená článkami 178 až 181 Ústavy, ktorá zaručuje vymenovanie na neobmedzený čas, neodvolateľnosť, trestnoprávnu imunitu a odmenu, pričom sa okrem iného vyžaduje, aby boli sudcovia okrem iného apolitickí.

32. Prokurátor nepredložil pripomienky k prejudiciálnej otázke z vecného hľadiska a všetky jeho pripomienky sa zameriavajú na právomoc Súdneho dvora a na prípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Dodal, že postup vymenovania dotknutého sudcu neporušil žiadne ustanovenie poľského práva a že rozhodnutie súdu v prípade W.Ž. má všetky atribúty nezávislosti, nestrannosti a zákonnosti.

33. W.Ž. v zásade poukazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Ástráðsson a judikatúru Súdneho dvora (rozsudok vo veci A. K. a i.), podľa ktorých záruky nezávislosti a nestrannosti vyplývajúce z článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ a článku 47 Charty vykladané vo svetle článku 6 EDLP vyžadujú existenciu pravidiel upravujúcich vymenovanie sudcov, ktoré vylučujú akékoľvek rozumné pochybnosti, pokiaľ ide o odolnosť dotknutých sudcov voči záujmom, najmä voči záujmom zákonodarnej a výkonnej moci. W.Ž. tvrdí, že Súdny dvor rozhodol, že tieto požiadavky nie sú splnené, ak objektívne okolnosti, na základe ktorých bol tento súd vytvorený, jeho vlastnosti a spôsob, akým boli vymenovaní jeho členovia, môžu viesť k absencii zjavnej nezávislosti alebo nestrannosti tohto súdu, čo môže narušiť dôveru, ktorú musia súdne orgány v demokratickej spoločnosti vzbudzovať u osôb podliehajúcich súdnej právomoci (rozsudok vo veci A. K. a i.). Podľa W.Ž. ani KRS, ani členovia SMPVV (ktorých vymenovanie KRS navrhla prezidentovi) však tieto požiadavky nespĺňajú.

34. Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva (rozsudok vo veci A. K. a i.), že „[hoci]... takú alebo onakú skutočnosť [týkajúcu sa nedávno zavedených úprav v súdnom systéme], na ktoré poukázal uvedený súd, nemožno samu osebe kritizovať a v tomto prípade patrí do právomoci členských štátov a medzi rozhodnutia, ktoré si oni zvolia, tak kombinácia týchto skutočností sprevádzaná okolnosťami, za ktorých sa táto voľba uskutočnila, môže viesť k pochybnostiam o nezávislosti orgánu“, akým je SMPVV a jeho sudcovia. Rôzne kritériá vyplývajúce z tejto judikatúry ukazujú, že nová KRS zapojená do postupu vymenovania sudcov Najvyššieho súdu neposkytuje potrebné záruky nezávislosti, ktoré sú nevyhnutné na zabezpečenie toho, aby SMPVV Najvyššieho súdu, vytvorený *ex nihilo*, a jeho členovia mohli byť považovaní za nezávislých a nestranných, ako to vyžaduje právo Únie.

35. Ombudsman a W.Ž. v podstate tvrdia, že vzhľadom na skutočnosť, že dotknutý sudca bol ustanovený v zjavnom rozpore s vnútroštátnym právom a so zásadou účinnej súdnej ochrany, pretože tento sudca nie je súdom ustanoveným zákonom a ani nezávislým a nestranným súdom podľa článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ v spojení s článkom 47 Charty, tento sudca nemohol rozhodnúť o odvolaní v pôsobnosti práva Únie, ako je tá, o ktorú ide v prejednávanej veci. V takom prípade je navyše každé vnútroštátne ustanovenie alebo postup (legislatívny, správny alebo súdny) nezlučiteľný s inherentnými požiadavkami práva Únie, ak znižuje účinnosť práva Únie tým, že pri uplatňovaní práva Únie odmietne príslušnému sudcovi právomoc urobiť (v čase tohto uplatňovania) všetko, čo je potrebné, aby sa neuplatnili vnútroštátne ustanovenia brániace úplnej účinnosti priamo uplatniteľných právnych noriem Únie (ako napríklad článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ a článok 47 Charty), bez potreby požiadať alebo čakať na zrušenie dotknutého aktu legislatívnou cestou alebo akýmkoľvek iným ústavným postupom.¹²

¹² Pozri najmä rozsudky z 9. marca 1978, Simmenthal (106/77, EU:C:1978:49); z 19. júna 1990, Factortame a i. (C-213/89, EU:C:1990:257), a z 29. júla 2019, Torubarov (C-556/17, EU:C:2019:626, bod 57).

36. Komisia v podstate tvrdí, že na prvú časť položenej otázky je potrebné odpovedať záporne. Tvrdí však, že na druhú časť otázky je potrebné odpovedať kladne.

2. Posúdenie

a) Úvod: vnútroštátny súd už preukázal, že v danom prípade došlo k zjavnému a zámernému porušeniu poľských zákonov týkajúcich sa vymenovania sudcov

37. Občianskoprávny senát Najvyššieho súdu sa svojou otázkou, ktorá sa týka článku 2 ZEÚ, článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ a článku 47 Charty, pýta Súdneho dvora, či tieto ustanovenia práva Únie bránia situácii, keď prezident vymenúva osobu do funkcie sudcu Najvyššieho súdu, v SMPVV vytvorenom *ex novo* a keď: i) uznesenie KRS navrhujúce vymenovanie dotknutého sudcu do tejto funkcie je predmetom odvolania, ktoré prejednáva Najvyšší správny súd (prvá časť prejudiciálnej otázky), a ii) Najvyšší správny súd v priebehu konania o tomto odvolaní odložil výkon tohto uznesenia (druhá časť).

38. Položenú otázku je potrebné preskúmať najmä so zreteľom na nasledujúce súvisiace veci, v ktorých rozhodoval Súdny dvor: i) vec C-824/18 (pozri návrhy, ktoré som predniesol 17. decembra 2020 a rozsudok Súdneho dvora z 2. marca 2021¹³), v ktorej Najvyšší správny súd spochybnil nezávislosť vnútroštátnych súdov ako súdov Únie v rámci súdneho preskúmania uznesenia KRS, ktoré navrhuje prezidentovi kandidátov na vymenovanie za sudcov Najvyššieho súdu; ii) vec C-508/19 (vec v konaní, pozri moje súbežné návrhy v danej veci, ktoré tiež prednesiem dnes, 15. apríla 2021), ktorú predložil Súdnemu dvoru Najvyšší súd, kde medzi dotknutými právnymi problémami je zjavne nezákonné vymenovanie sudcu, ktorý rozhodoval o výklade a uplatňovaní práva Únie, a účinky tohto vymenovania na rozhodnutia, ktoré takýto sudca vydal, a iii) vec C-791/19 (vec v konaní, pozri návrhy, ktoré v danej veci prednesiem 6. mája 2021, kde sa budem zaoberať aj otázkou týkajúcou sa práva na súd zriadený zákonom, ktoré tvorí súčasť záruk v zmysle článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ).

39. Vnútroštátny súd už preukázal, že v procese vymenovania, v ktorom bol na miesto sudcu Najvyššieho súdu vymenovaný A.S., došlo k zjavnému a zámernému porušeniu predpisov poľského práva týkajúcich sa vymenovania sudcov.

40. Tieto porušenia spočívali najmä vo vymenovaní A.S. prezidentom do funkcie sudcu Najvyššieho súdu napriek predchádzajúcemu podaniu odvolania na Najvyšší správny súd inými účastníkmi procesu vymenovania proti uzneseniu KRS č. 331/2018 obsahujúcemu návrh na jeho vymenovanie a napriek neukončeniu konania pred Najvyšším správnym súdom pred dorúčením menovacej listiny tomuto sudcovi.

41. Vnútroštátny súd po prvé vysvetľuje, že v súlade s článkom 179 Ústavy sú sudcovia v Poľsku vymenovaní prezidentom na návrh KRS bez časového obmedzenia. Vyžaduje sa spolupráca – v chronologickom zmysle – dvoch ústavných štátnych orgánov, ktoré sa vzájomne dopĺňajú. Návrh KRS nie je stanovisko, ale má konštitutívny význam, keďže až po jeho predložení prezidentovi získava prezident právomoc vymenovať osobu, na ktorú sa vzťahuje návrh na vymenovanie do funkcie sudcu.

¹³ Pozri návrhy, ktoré som predniesol vo veci A.B. a i. (Vymenovanie sudcov na Najvyšší súd – Odvolanie) (C-824/18, EU:C:2020:1053), rozsudok z 2. marca 2021, A.B. a i. (Vymenovanie sudcov na Najvyšší súd – Odvolanie) (C-824/18, EU:C:2021:153). Pozri tiež prejednávanú vec C-132/20, Getin Noble Bank.

42. Predloženiu návrhu KRS na vymenovanie do funkcie sudcu prezidentovi predchádza nominácia, ktorá je – pri dodržaní ústavných požiadaviek – upravená v zákonoch. Na účely zabezpečenia ochrany práv uchádzačom, ktorí sa zúčastňujú nominačného procesu, vrátane práva na prístup k verejným funkciám za rovnakých podmienok (článok 60 Ústavy Poľskej republiky) a práva na súdne konanie v každej individuálnej veci (článok 45 ods. 1 a článok 77 ods. 2 Ústavy Poľskej republiky), bolo upravené súdne preskúmanie – z hľadiska súladu s právom – uznesenia KRS vo veci podania návrhu prezidentovi na vymenovanie do funkcie sudcu (§ 44 zákona o KRS). Vo vzťahu k uchádzačom o funkciu sudcu Najvyššieho súdu bol týmto preskúmaním poverený Najvyšší správny súd – ktorý bude musieť zohľadniť odpovede Súdneho dvora na jeho prejudiciálne otázky vo veci C-824/18¹⁴ a rozhodnúť o zlučiteľnosti týchto vnútroštátnych ustanovení (§ 44 ods. 1b a 4 zákona o KRS) s právom Únie a zabezpečiť, aby sa vnútroštátne právo vykladalo v súlade s právom Únie.

43. Po druhé v situácii, keď bolo pred doručením menovacej listiny osoby za sudcu Najvyššieho súdu podané proti uzneseniu obsahujúcemu návrh na jej vymenovanie odvolanie na Najvyšší správny súd, právne postavenie uznesenia závisí od rozhodnutia tohto súdu. Ak bude odvolanie posúdené ako prípustné, môže sa následne zistiť, že určitá podmienka na vymenovanie tohto sudcu nie je splnená. Preto až do ukončenia konania na Najvyššom správnom súde nemôže prezident využiť svoju právomoc vymenovať osobu za sudcu z dôvodu neexistencie stabilného základu, na ktorom spočíva výkon tejto právomoci.

44. K porušeniu poľských právnych predpisov týkajúcich sa vymenúvania sudcov v danom prípade došlo v kontexte zavádzania ďalších opatrení, ktoré sa snažili zabrániť účinnému právnemu preskúmaniu uznesení KRS, ktoré navrhujú vymenovanie do funkcie sudcu Najvyššieho súdu.¹⁵

45. V tejto súvislosti vnútroštátny súd zdôrazňuje, že okrem otázok, ktoré sú predmetom preskúmania v tejto veci, existujú ďalšie nezrovnalosti týkajúce sa vymenovania v prejednávanej veci, ako napríklad skutočnosť, že členovia KRS, ktorí sú sudcami, boli vymenovaní zo strany Sejm (dolná komora poľského parlamentu), a nie, ako to bolo v minulosti, svojimi kolegami. Okrem toho boli vymenovaní tak, že bola skrátená dĺžka mandátu predchádzajúcej KRS, a to napriek skutočnosti, že táto dĺžka trvania mandátu je garantovaná Ústavou. Týmito otázkami sa zaoberal rozsudok vo veci A. K. a i.

b) Predstavuje A.S. rozhodujúci ako samosudca súd zriadený zákonom?

46. Na úvod je potrebné uviesť, pokiaľ ide o článok 47 Charty ako o samostatné ustanovenie, ako to vyplýva z prvého odseku tohto ustanovenia, osoba, ktorá sa dovoláva tohto práva, sa dovoláva práv alebo slobôd zaručených právom Únie.¹⁶

47. Z informácií uvedených v návrhu na začatie prejudiciálneho konania však nevyplýva, že spor vo veci samej sa týka uznania práva priznaného odvolateľovi vo veci samej na základe ustanovenia práva Únie. Z toho vyplýva, že článok 47 Charty nie je v danom prípade uplatniteľný.

¹⁴ Pozri rozsudok z 2. marca 2021, A.B. a i. (Vymenovanie sudcov na Najvyšší súd – Odvolanie) (C-824/18, EU:C:2021:153) a návrhy, ktoré som v danej veci predniesol (C-824/18, EU:C:2020:1053).

¹⁵ Pozri rozsudok z 2. marca 2021, A.B. a i. (Vymenovanie sudcov na Najvyšší súd – Odvolanie) (C-824/18, EU:C:2021:153), a návrhy, ktoré som v danej veci predniesol (C-824/18, EU:C:2020:1053).

¹⁶ Rozsudok zo 6. októbra 2020, État luxembourgeois (Súdna ochrana pred žiadosťami o informácie v daňovom práve) (C-245/19 a C-246/19, EU:C:2020:795, bod 55).

48. Ďalej, ako zdôraznil ombudsman, vnútroštátne konanie, ktoré viedlo k predloženiu prejudiciálnej otázky, sa týka zásahu do profesionálnej kariéry vnútroštátneho sudcu vykonávajúceho svoju funkciu na súde, ktorý je súčasťou systému poľských všeobecných súdov. Tento sudca môže dostať za úlohu rozhodovať o otázkach uplatňovania alebo výkladu práva Únie a je tiež „súdom“ v zmysle článku 267 ZFEÚ a je súčasťou poľského systému prostriedkov nápravy „v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie“ v zmysle druhého pododseku článku 19 ods. 1 ZEÚ. Toto ustanovenie však ukladá dotknutému členskému štátu povinnosť zaručiť, aby taký sudca spĺňal požiadavky spojené s účinnou súdnou ochranou, a najmä požiadavku nezávislosti a nestrannosti. To si vyžaduje, aby bol W.Ż. chránený pred preradením, na ktoré by sa rovnako ako pri odvolaní sudcu mali vzťahovať záruky, ktoré postačujú na vylúčenie akýchkoľvek rozumných pochybností, v povedomí osôb podliehajúcich súdnej právomoci, o nezávislosti sudcov od vonkajších faktorov.

49. Vzhľadom na to, že W.Ż. spadá do rozsahu ochrany poskytovanej v článku 19 ods. 1 druhom pododseku ZEÚ, vykladanom v zmysle článku 47 Charty, má podľa týchto ustanovení právo – priamo vyplývajúce z práva Únie¹⁷ – na účinnú súdnu ochranu, z ktorej vyplýva, že jeho odvolanie musí preskúmať orgán, ktorý má postavenie „súdu“ podľa definície v práve Únie, to znamená orgán, ktorý je nezávislý, nestranný a zriadený zákonom.¹⁸ V tomto prípade keďže KRS nie je súdnym orgánom, jediným súdnym orgánom, ktorý by mohol dodržať vyššie uvedené požiadavky, je Najvyšší súd ako jediná a posledná súdna inštancia, ktorý má možnosť preveriť, či zásah do profesijného postavenia W.Ż. nespochybní záruky, ktoré má podľa tých istých ustanovení v spojení s článkom 6 EDLP, čo si vyžaduje vyriešenie otázky, či dotknutý sudca (A. S.) tieto požiadavky spĺňa.

1) O prvej časti prejudiciálnej otázky: Vymenovanie sudcov predtým ako Najvyšší správny súd vydal rozhodnutie o odvolaní proti napadnutému uzneseniu KRS č. 331/2018

50. Najdôležitejšou vecou je, či skutočnosť, že prebiehalo súdne preskúmanie uznesení KRS (prijatých v priebehu procesu vymenovania sudcov na Najvyšší súd), má (alebo by mala mať) odkladný účinok.

51. Komisia tvrdí, že sa javí, že článok 184 Ústavy stanovuje, že Najvyšší správny súd vykonáva súdne preskúmanie v medziach stanovených zákonom a že z § 44 ods. 1b a 4 zákona o KRS vyplýva, že odvolanie proti uzneseniu KRS nemá odkladný účinok vo vzťahu k tej časti uznesenia, ktorá navrhuje vymenovanie osoby do funkcie sudcu Najvyššieho súdu.

52. Domnievam sa však, že posúdenie Komisie týkajúce sa prvej časti položenej otázky je pochybné, prinajmenšom z dôvodu všeobecného kontextu situácie v Poľsku. Ako som uviedol vo svojich návrhoch, ktoré som predniesol vo veci A. B. a i. a ako Súdny dvor medzičasom potvrdil vo svojom rozsudku v tejto veci,¹⁹ odvolanie podané na Najvyšší správny súd na základe § 44 ods. 1a až 4 zákona o KRS nemá skutočnú účinnosť a ponúka iba zdanie súdneho prostriedku nápravy.

53. Je to tak najmä z dôvodu ustanovení § 44 ods. 1b a 4 zákona o KRS, z ktorých v podstate vyplýva, že bez ohľadu na podanie takehoto odvolania kandidátom, ktorý nebol navrhnutý na vymenovanie zo strany KRS, budú uznesenia KRS vždy právoplatné, pokiaľ ide o rozhodnutie

¹⁷ Rozsudok vo veci A. K. a i., body 167 až 169. Pozri okrem iného Filipek, P.: Only a Court Established by Law Can Be an Independent Court: The ECJ's Independence Test as an Incomplete Tool to Assess the Lawfulness of Domestic Courts, *Verfassungsblog*.de, 23. január 2020.

¹⁸ Rozsudok zo 16. februára 2017, Margarit Panicello (C-503/15, EU:C:2017:126, bod 27).

¹⁹ To sa týka prvej otázky položenej v tejto veci, bodov 156 až 167 uvedeného rozsudku.

obsiahnuté v týchto uzneseniach o navrhovaní kandidátov na vymenovanie, pretože títo kandidáti potom môžu byť – ako to bolo v danom prípade – vymenovaní prezidentom na príslušné pozície bez čakania na výsledok tohto odvolania. Za týchto okolností je zrejmé, že akékoľvek zrušenie rozhodnutia obsiahnutého v takomto uznesení vo vzťahu k žiadateľovi o vymenovanie na konci ním začatého konania nebude mať žiaden skutočný vplyv na jeho situáciu, pokiaľ ide o pozíciu, o ktorú sa uchádzal, a ktorá tak už bude na základe tohto uznesenia obsadená.

54. Ako Súdny dvor vysvetľuje v bodoch 159 až 164 rozsudku vo veci A.B. a i., je potrebné zohľadniť, že i) napadnuté vnútroštátne ustanovenia významne zmenili stav predtým platného vnútroštátneho práva; ii) ich účinkom je oslabenie účinnosti súdneho preskúmania, ktoré bolo dovtedy stanovené vo vnútroštátnych právnych predpisoch; iii) tieto ustanovenia znížili dovtedy existujúcu intenzitu súdneho preskúmania uznesení KRS; iv) obmedzenia zavedené v § 44 ods. 1a až 4 zákona o KRS sa týkajú iba odvolaní podaných proti uzneseniam KRS týkajúcim sa žiadostí o miesto sudcu na Najvyššom súde; v) sa musia zohľadniť aj kontextové faktory spojené so všetkými ostatnými reformami, ktoré nedávno zasiahli Najvyšší súd a KRS (pozri body 130 až 135 rozsudku vo veci A. B. a i.), a vi) ustanovenia § 44 ods. 1b a 4 zákona o KRS boli vložené zákonom z 20. júla 2018, ktorým sa mení a dopĺňa zákon o systave všeobecných súdov a niektoré ďalšie zákony a ktorý nadobudol účinnosť 27. júla 2018, teda veľmi krátko predtým, ako bola KRS v novom zložení vyzvaná, aby rozhodla o podaných žiadostiach s cieľom obsadiť početné miesta sudcov na Najvyššom súde, ktoré boli vyhlásené za neobsadené alebo novovytvorené v dôsledku nadobudnutia účinnosti nového zákona o Najvyššom súde, a najmä o sťažnostiach sťažovateľov vo veci A. B. a i.

55. Navyše v dôsledku ďalších legislatívnych zmien bola od 23. mája 2019 úplne vylúčená možnosť odvolať sa proti uzneseniam KRS v jednotlivých veciach týkajúcich sa vymenovania do funkcie sudcu Najvyššieho súdu. Na tomto mieste stačí zdôrazniť, že z mojich návrhov a z rozsudku vo veci A. B. a i. vyplýva, že následné zmeny a doplnenia zákona o KRS, ktoré majú za následok zrušenie účinného súdneho preskúmania uznesení KRS, ktorá navrhuje prezidentovi kandidátov na funkciu sudcu Najvyššieho súdu, môžu predstavovať porušenie práva Únie (pozri analýzu, na ktorej je založená odpoveď na tretiu otázku položenú v danej veci, najmä bod 108 a nasl. uvedeného rozsudku).

56. Z vyššie uvedeného vyplýva, že – aj keď prináleží vnútroštátnemu súdu, aby uskutočnil vlastné posúdenie – podľa môjho názoru dosah dotknutých vnútroštátnych ustanovení znižujúci účinnosť súdneho prostriedku nápravy, ktorý je k dispozícii proti uzneseniam KRS, ktorými sa navrhuje vymenovanie sudcov Najvyššieho súdu, porušuje článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ.

57. Pri svojom posudzovaní bude musieť vnútroštátny súd zohľadniť usmernenia uvedené v týchto návrhoch a v rozsudku A. B. a i. a ďalšie relevantné okolnosti, o ktorých sa môže dozvedieť, prípadne prihliadnuť na dôvody a konkrétne ciele, ktoré mu boli predložené na účely odôvodnenia dotknutých opatrení. Okrem toho bude musieť súd posúdiť, či vnútroštátne ustanovenia, ako sú tie, ktoré sú obsiahnuté v § 44 ods. 1a až 4 zákona o KRS, môžu viesť k oprávneným pochybnostiam u osôb podliehajúcich súdnej právomoci, pokiaľ ide o nezávislosť sudcov vymenovaných na základe uznesení KRS od vonkajších faktorov, a najmä od priameho alebo nepriameho vplyvu poľskej zákonodarnej a výkonnej moci, a pokiaľ ide o ich neutralitu vo vzťahu k navzájom kolidujúcim záujmom, ktoré prejednáva, čo môže viesť k tomu, že títo sudcovia nebudú považovaní za nezávislých alebo nestranných, čo by zase malo za následok narušenie dôvery, ktorú musia súdne orgány v demokratickej spoločnosti, v ktorej vládne právny štát, vzbudzovať u osôb podliehajúcich súdnej právomoci.

58. Za okolností, ktoré existujú v Poľsku, článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ skutočne vyžaduje, aby rozhodnutia prijaté v rámci procesu vymenovania sudcov Najvyššieho súdu podliehali súdnemu preskúmaniu s odkladným účinkom.

59. Ústavný súd v rozsudku z 27. mája 2008 (vec SK 57/06) rozhodol, že „obmedzenie prístupu k súdnemu preskúmaniu uznesení KRS, ktoré nenavrhujú prezidentovi kandidatúru na pozíciu sudcu bolo protiústavné“.

60. Ako ombudsman správne uviedol, v súlade s článkom 19 ods. 1 druhým pododsekom ZEÚ a článkom 47 Charty nesmie proces vymenovania v mysli osôb podliehajúcich súdnej právomoci vyvolávať dôvodné pochybnosti, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť dotknutých sudcov zo strany vonkajších faktorov, akonáhle sú za sudcov vymenovaní. Preto vzhľadom na kľúčovú úlohu, ktorú KRS zohráva v procese vymenovania sudcov, a absenciu právneho preskúmania rozhodnutí prezidenta o vymenovaní sudcu je nevyhnutné, aby existovalo účinné právne preskúmanie pre kandidátov na funkciu sudcu. Je to tak najmä v prípade, keď štát, ako v danom prípade, svojím konaním zasahuje do procesu vymenovania sudcov spôsobom, ktorý môže ohroziť budúcu nezávislosť týchto sudcov. Požadované právne preskúmanie by malo a) nastať pred vymenovaním, lebo potom je už sudca chránený zásadou neodvolateľnosti; b) zahŕňať prinajmenšom, či nedošlo k prekročeniu alebo zneužitiu právomoci, nesprávnemu právnemu posúdeniu alebo zjavné nesprávnemu posúdeniu, a c) umožniť objasnenie všetkých aspektov procesu vymenovania, vrátane prípadných požiadaviek práva Únie, formou polozenia otázok týkajúcich sa požiadaviek vyplývajúcich zo zásady účinnej súdnej ochrany Súdnemu dvoru.²⁰

61. Ako uviedol vnútroštátny súd v návrhu na začatie prejudiciálneho konania, došlo k dvojakému porušeniu článku 179 Ústavy. Po prvé prezident vymenoval A.S. v situácii, keď uznesenie KRS č. 331/2018 obsahujúce návrh na jeho vymenovanie nemalo trvalý charakter (bod 24 a nasl. návrhu na začatie prejudiciálneho konania). Okrem toho podľa názoru vnútroštátneho súdu bola porušená zásada delby a rovnováhy moci spolu so zásadou legality. Vzhľadom na ústavné postavenie Najvyššieho správneho súdu, ako orgánu súdnej moci, vzhľadom na právomoc, ktorá je mu v súlade so zákonom zverená v oblasti preskúmania, v danom prípade preskúmania súladu uznesenia KRS s právom, ako aj vzhľadom na nutnosť rešpektovania budúceho výsledku konania pred týmto súdom, nebol prezident oprávnený uplatniť výsadu vymenovania do funkcie sudcu Najvyššieho súdu pred ukončením konania pred týmto súdom.

62. Ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania – a potvrdili to aj tri spojené senáty Najvyššieho súdu v uznesení z 23. januára 2020²¹ (bod 35, strana 45) – uznesenia KRS neboli konečné, keďže vo vzťahu k nim prebiehalo odvolacie konanie, ktoré by mohlo viesť k ich zrušeniu. Takéto uznesenia neposkytovali žiadny podklad pre návrh, aby prezident vymenoval dotknuté osoby na neobsadené miesta sudcov. Pretože proti uzneseniam bolo možné podať odvolanie, neobsadzovali sa neobsadené miesta sudcov v súlade so zákonom.

63. V dôsledku toho akt vymenovania za sudcu Najvyššieho súdu, ktorý uskutočnil prezident predtým, ako Najvyšší správny súd rozhodol s konečnou platnosťou o odvolaní podanom proti uzneseniu KRS č. 331/2018, predstavuje zjavné porušenie vnútroštátnych právnych predpisov upravujúcich proces vymenovania sudcov Najvyššieho súdu, ak sú tieto pravidlá vykladané v súlade s platnými právnymi predpismi Únie (najmä článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ).

²⁰ Rozsudok vo veci A. K. a i., bod 134.

²¹ Pozri GARLICKI, L.: Polish Judicial Crisis and the European Court of Human Rights (a few observations on the Astradsson case), bude publikované v: Bodnar, A., Urbanik, J.: *Waiting for the Barbarians – Law in the days of Constitutional Crisis, Studies offered to Mirosław Wyrzykowski*, Varšava, 2021.

2) O druhej časti prejudiciálnej otázky: vymenovanie do funkcie sudcu Najvyššieho súdu napriek nariadeniu Najvyššieho správneho súdu o odklade výkonu uznesenia KRS, ktorým sa navrhuje vymenovanie kandidátov

64. V konečnom dôsledku bude na vnútroštátnom súde, aby posúdil tento bod na základe všetkých relevantných skutočností, ale myslím si, že nezrovnalosť, ku ktorej došlo počas vymenovania dotknutého sudcu SMPVV²² (sudca A.S.) *a fortiori* vyplýva zo skutočnosti, že bol vymenovaný na Najvyšší súd a do predmetného senátu napriek rozhodnutiu Najvyššieho správneho súdu, ktorým sa nariaďuje odklad výkonu uznesenia KRS č. 331/2018.

65. Preto súhlasím s vnútroštátnym súdom, ako aj s W.Ž., ombudsmanom a Komisiou, že zámerné a úmyselné nerešpektovanie súdneho rozhodnutia výkonnou mocou, najmä rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu, ktorým sa nariaďuje predbežné opatrenie (rozhodnutie z 27. septembra 2018) – zjavne s cieľom zabezpečiť, aby mala vláda vplyv na vymenovanie sudcov – preukazuje nedodržiavanie zásady právneho štátu a ako také sú zo strany výkonnej moci dotknuté „základné pravidlá, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť vytvárania a fungovania tohto súdneho systému“ v zmysle bodu 75 rozsudku z 26. marca 2020, *Review Simpson a HG/Rada a Komisia* (C-542/18 RX-II a C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232) (ďalej len „rozsudok vo veci Simpson a HG“).

66. Predmetné predbežné opatrenia majú za cieľ zachovať plný účinok rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu v situácii, keby tento súd vyhovel odvolaniu podanému proti uzneseniu KRS č. 331/2018 a zruší ho, ako to požadujú odvolatelia.

67. Je zrejmé, že rozhodnutie o nariadení predbežného opatrenia bolo právne záväzným konečným rozhodnutím.

68. Z toho vyplýva, že je na vnútroštátnom súde, aby s ohľadom na bod 75 rozsudku vo veci Simpson a HG posúdil, či vymenovanie dotknutého sudcu SMPVV (sudca A.S.) predstavuje nezrovnalosť, ktorá predstavuje skutočné riziko, že iné štátne zložky, najmä výkonná moc, by mohli vykonávať neprimeranú diskrečnú právomoc narušajúcu integritu výsledku procesu vymenovania, a tak viesť k odôvodneným pochybnostiam jednotlivcov o nezávislosti a nestrannosti predmetného sudcu.

69. Požiadavka, že súd musí byť zriadený zákonom, smeruje k zabezpečeniu toho, aby sa organizácia súdneho systému zakladala na pravidlách vychádzajúcich z legislatívnej oblasti, a teda nezávisela ani od diskrečnej právomoci výkonnej moci, ani od právomoci samotných súdnych orgánov.

70. Právo na účinnú súdnu ochranu podľa článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ a článku 47 Charty zahŕňa právo na súd zriadený zákonom a pôsobnosť týchto ustanovení a tohto pojmu je potrebné ustanoviť so zreteľom na judikatúru ESĽP týkajúcu sa článku 6 ods. 1 a článku 13 EDĽP.

71. Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že „záruky nezávislosti a nestrannosti stanovujú ako požiadavku existenciu pravidiel, najmä pokiaľ ide o zloženie orgánu, *menovanie*, funkčné obdobia, ako aj dôvody zdržania sa hlasovania, vylúčenia pre zaujatosť a odvolania jeho členov,

²² Vo vzťahu k disciplinárnemu senátu Najvyššieho súdu, ktorý nepredstavuje súd zriadený zákonom, pozri Pech, L.: *Protecting Polish judges from Poland's Disciplinary „Star Chamber“*, <https://ssrn.com/abstract=3683683>, s. 16. Pozri tiež Pech, L.: *The Right to an Independent and Impartial Tribunal Previously Established by Law under Article 47 of the EU Charter*. In: PEERS, S. a i.: *The EU Charter of Fundamental Rights: A Commentary*, Hart, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3608669.

ktoré umožňujú odstrániť akékoľvek oprávnené pochybnosti u osôb podliehajúcich súdnej právomoci, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť uvedeného orgánu vonkajšími činiteľmi a jeho neutralitu vo vzťahu k protichodným záujmom“²³.

72. Súdny dvor tiež objasnil, že „z vysvetliviek k článku 47 Charty, ktoré sa majú podľa článku 6 ods. 1 tretieho pododseku ZEÚ a článku 52 ods. 7 Charty zohľadniť pri jej výklade, vyplýva, že prvý a druhý odsek článku 47 zodpovedá článku 6 ods. 1 a článku 13 [EDLP]“²⁴.

73. Článok 52 ods. 3 Charty stanovuje, že v rozsahu, v akom táto Charta obsahuje práva, ktoré zodpovedajú právam zaručeným v EDLP, zmysel a rozsah týchto práv je rovnaký ako zmysel a rozsah práv ustanovených v uvedenom dohovore.

74. Podľa článku 6 ods. 1 EDLP „súd musí byť vždy ‚zriadený zákonom‘“²⁵.

75. Ako zdôrazňuje ESĽP, „zákon“ v zmysle článku 6 ods. 1 dohovoru nezahŕňa iba právne predpisy ustanovujúce zriadenie a pôsobnosť súdnych orgánov, ale aj akékoľvek ďalšie ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré ak by bolo porušené, spôsobilo by nezákonnú účasť jedného alebo viacerých sudcov na posudzovaní veci... Patria sem najmä ustanovenia týkajúce sa nezávislosti členov súdu, dĺžky ich funkčného obdobia a ich nestrannosti... Inými slovami, výraz ‚zriadený zákonom‘ nezahŕňa iba právny základ pre samotnú existenciu ‚súdu‘, ale aj súlad tohto súdu s konkrétnymi pravidlami, ktoré ho upravujú“²⁶.

76. Pojem „zriadenie“ preto už zo svojej podstaty zahŕňa proces vymenovania sudcov do predmetného súdneho systému, ktorý musí byť v súlade so zásadou nadradenosti práva vedený striktne v súlade s príslušnými vnútroštátnymi právnymi predpismi.

77. Vo veci Ástráðsson v. Island veľká komora ESĽP – do značnej miery potvrdzujúca rozhodnutie komory z 12. marca 2019 – rozhodla, že vzhľadom na potenciálne dôsledky zistenia porušenia a dôležité záujmy, o ktoré ide, sa právo na „súd zriadený zákonom“ nemá vykladať príliš extenzívne v tom zmysle, že akákoľvek nezrovnalosť v procese vymenovania sudcu by mohla ohroziť toto právo. ESĽP tak formuloval kritérium pozostávajúce z troch krokov, ktorým sa zisťuje, či nezrovnalosť v procese vymenovania do funkcie boli takej závažnosti, že by viedli k porušeniu práva na súd zriadený zákonom: krok 1: existencia zjavného porušenia vnútroštátneho práva (body 244 a 245 uvedeného rozsudku); krok 2: či sa porušenia vnútroštátneho práva týkali ktoréhokoľvek základného pravidla procesu vymenovania sudcov (body 246 a 247); a krok 3: či vnútroštátne súdy účinne preskúmali a napravili údajné porušenia práva na „súd zriadený zákonom“ (body 248 až 252).

78. Vyššie uvedené zásady sa uplatňujú nielen v prípade porušenia ustanovení, ktoré konkrétne upravujú proces vymenovania *stricto sensu*, ale ako to demonštruje tento prípad, musia sa uplatniť aj v prípade nerešpektovania súdneho preskúmania zavedeného v súvislosti s predchádzajúcimi aktmi vymenovania, ktoré majú vo vzťahu k tomuto vymenovaniu konštitutívny charakter (ako je napríklad uznesenie KRS č. 331/2018).

²³ Kurzívou zvýraznil generálny advokát. Rozsudok vo veci A. K a i., bod 123 a citovaná judikatúra.

²⁴ Rozsudok z 30. júna 2016, Toma a Biroul Executorului Judecătorească Horățiu-Vasile Cruduleci (C-205/15, EU:C:2016:499, bod 40).

²⁵ Rozsudok ESĽP, 1. decembra 2020, Guðmundur Andri Ástráðsson v. Island (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418, bod 211).

²⁶ Rozsudok ESĽP, 1. decembra 2020, Guðmundur Andri Ástráðsson v. Island, rozsudok veľkej komory, (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418, body 212 a 213 a citovaná judikatúra).

79. Ako zdôraznila Komisia, vo vzťahu k pravidlám vymenovania sudcov nie je prekvapujúce, že tak ESLP (v rozsudku z 1. decembra 2020 vo veci Ástráðsson v. Island, bod 247²⁷), ako aj Súdny dvor (v rozsudku vo veci Simpson a HG, bod 75²⁸), konštatujú priamu súvislosť medzi požiadavkou, podľa ktorej musí byť súd zriadený zákonom, a zásadou nezávislosti súdu v tom zmysle, že je potrebné preskúmať, či nezrovnalosť, ku ktorej došlo počas vymenovania sudcov „vytvára skutočné riziko, že iné zložky moci, najmä výkonná moc, by mohli vykonávať nenáležitú diskrečnú právomoc, ktorá ohrozuje integritu výsledku, ku ktorému vedie proces vymenovania, a teda vyvoláva legitímnu pochybnosť v mysli osôb podliehajúcich súdnej právomoci, pokiaľ ide o nezávislosť a nestrannosť dotknutého sudcu alebo sudcov“ (rozsudok vo veci Simpson a HG, bod 75).

80. Z vyššie uvedenej judikatúry vyplýva, že požiadavka na súd zriadený zákonom a požiadavka nezávislosti a nestrannosti súdov a sudcov úzko súvisia.

81. Keďže hranica požadovaná Súdny dvorom v rozsudku vo veci Simpson a HG (body 75 a 79) je obdobná tej, ktorá bola stanovená v rozsudku vo veci A. K. a i.,²⁹ rozdiel medzi touto judikatúrou spočíva v skutočnosti, že rozsudok vo veci Simpson a HG obsahuje kritériá použité na posúdenie porušenia pravidiel organizácie súdnictva, a najmä vymenovania sudcov: uvedený rozsudok sa teda týka *porušenia pravidiel*, pričom rozsudok vo veci A. K. a i. stanovuje kritériá na posúdenie toho, či *právny rámec upravujúci organizáciu súdnictva ako taký* poskytuje nevyhnutné záruky na zabezpečenie nezávislosti a nestrannosti sudcov.

82. Vzhľadom na to, že v prejednávanej veci ide o posúdenie možnej nezrovnalosti v procese vymenovania sudcu (sudca A.S. SMPVV), priamo relevantná je judikatúra vo veci Simpson a HG.

83. Na účely určenia, či takáto nezrovnalosť predstavuje porušenie požiadavky, podľa ktorej musí byť súd zriadený zákonom v zmysle článku 19 ZEÚ, je podľa bodu 75 rozsudku vo veci Simpson a HG potrebné určiť, či „*má táto nezrovnalosť takú povahu a závažnosť, že vytvára skutočné riziko, že iné zložky moci, najmä výkonná moc, by mohli vykonávať nenáležitú diskrečnú právomoc, ktorá ohrozuje integritu výsledku, ku ktorému vedie proces vymenovania, a teda vyvoláva legitímnu pochybnosť v mysli osôb podliehajúcich súdnej právomoci, pokiaľ ide o nezávislosť a nestrannosť dotknutého sudcu alebo sudcov, čo je prípad, keď sú dotknuté základné pravidlá, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť vytvárania a fungovania tohto súdneho systému*“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

84. Pokiaľ ide o požiadavku „zriadenia zákonom“, ako zdôraznil ombudsman, je potrebné striktné dodržiavanie pravidiel vymenovania, pretože to u vymenovaného sudcu vyvoláva pocit, že funkciu získal čisto na základe kvalifikácie a objektívnych kritérií a na konci dôveryhodného procesu, čím sa zabráni vytvoreniu akéhokoľvek vzťahu závislosti medzi sudcom a orgánmi zasahujúcimi do tohto vymenovania. V prejednávanej veci vnútroštátny súd presvedčivým spôsobom na jednej strane preukázal, že účinné právne preskúmanie procesu vymenovania sudcu predstavuje

²⁷ Čo zodpovedá bodu 103 rozsudku komory (rozsudok ESLP, 12. marca 2019, Ástráðsson v. Island, CE:ECHR:2019:0312JUD002637418). Vo vzťahu k analýze tejto judikatúry v poľskom kontexte, okrem iného, pozri Szwed, M.: Orzekanie przez wadliwie powołanych sędziów jako naruszenie prawa do sądu w świetle wyroku Astradsson. In: *Europejski Przegląd Sądowy*, júl 2019, s. 42, a Graver, H. P.: A New Nail in the Coffin for the 2017 Polish Judicial Reform; On the ECtHR judgment in the case of Guðmundur Andri Ástráðsson v. Island (sťažnosť č. 26374/18), *Verfassungsblog.de*, 2. december 2020. Pozri tiež podanie Helsinskej nadácie pre ľudské práva vo veci Ástráðsson, 1926/2019/PSP/MSZ, 30. december 2019.

²⁸ Pozri Simon, D.: Composition du Tribunal de la fonction publique – Note sur l'arrêt Simpson c/Conseil. In: *Europe*, č. 5, máj 2020. Vo vzťahu k Poľsku pozri PECH, L.: Dealing with „fake judges“ under EU Law: Poland as a Case Study in light of the ruling in Simpson and HG. In: *Reconnect Working Paper*, No 8, máj 2020.

²⁹ Pozri Leloup, M.: The appointment of judges and the right to a tribunal established by law: The ECJ tightens its grip on issues of domestic judicial organization: Review Simpson. In: *Common Market Law Review*, Zv. 57, č. 4, 2020, s. 1152.

požiadavku vyplývajúcu z ústavných zásad týkajúcich sa nezávislosti súdnictva a subjektívnych práv prístupu k verejnej funkcii a súdu a na druhej strane, že k vymenovaniu dotknutého sudcu došlo v rozpore s týmto účinným právnym preskúmaním a súdnym rozhodnutím, ktoré nariadilo odklad výkonu uznesenia KRS č. 331/2018.

85. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že členovia SMPVV Najvyššieho súdu rozhodujúci vo veci I NO 47/18 boli do tejto funkcie vymenovaní, hoci prezident bol s rozhodnutím Najvyššieho správneho súdu z 27. septembra 2018 oboznámený. Domnievam sa teda, že vnútroštátny súd bude môcť dospieť k záveru, že akt o vymenovaní bol prijatý zámerne v rozpore s týmto rozhodnutím.

86. Okrem toho sa domnievam, že akt, ktorým prezident vymenoval kandidátov uvedených v uznesení KRS č. 331/2018 do funkcie sudcu Najvyššieho súdu, nepochybne predstavuje výkon tohto uznesenia KRS – napriek skutočnosti, že ešte nebolo vykonateľné – čo sa rovná zjavnému porušeniu rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu o odklade výkonu tohto uznesenia v priebehu čakania na vyriešenie sporu prebiehajúceho pred týmto súdom.

87. Zjavný a úmyselný charakter porušenia rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu, ktorým sa odkladá výkon uznesenia KRS č. 331/2018, ktorého sa dopustil taký dôležitý štátny orgán, ako je prezident, oprávnený na vydanie menovacieho aktu do funkcie sudcu Najvyššieho súdu, naznačuje zjavné porušenie pravidiel vnútroštátneho práva upravujúcich proces vymenovania sudcov.

88. Pokiaľ ide o kritérium závažnosti, domnievam sa, že vzhľadom na všeobecný kontext sporných reforiem súdnictva v Poľsku je závažnosť porušení v prejednávanej veci závažnejšia ako nezrovnalosti, o ktoré išlo vo veci Ástráðsson v. Island.

89. V každom prípade samotná skutočnosť, že prezident nevenoval pozornosť konečnému rozhodnutiu Najvyššieho správneho súdu – teda správneho súdu poslednej inštancie – ktorým sa nariaďovali predbežné opatrenia a odklad výkonu uznesenia KRS č. 331/2018, kým tento súd nerozhodne o ním prejednávanej veci, naznačuje závažnosť porušenia, ku ktorému došlo.

90. Súdny dvor už objasnil, že dodržiavanie predbežných opatrení nariadených vnútroštátnymi súdmi zo strany príslušných vnútroštátnych orgánov členského štátu je „neoddeliteľnou súčasťou hodnoty právneho štátu zaručenej článkom 2 ZEÚ a na ktorom je založená Únia“³⁰.

c) Účinky zásad právnej istoty a neodvolateľnosti sudcov na akt vymenovania A.S. do funkcie sudcu Najvyššieho súdu a/alebo na rozhodnutie z 8. marca 2019

91. Aby bol vnútroštátnemu súdu poskytnutý výklad práva Únie, ktorý by mu mohol byť užitočný pri posudzovaní účinkov jedného alebo druhého jeho ustanovenia³¹, je tiež potrebné preskúmať účinky zistenia, že A.S. zasadaajúci ako samosudca nemôže predstavovať súd zriadený zákonom.

³⁰ Pozri analogicky rozhodnutie z 20. novembra 2017, Komisia/Poľsko (C-441/17 R, EU:C:2017:877, bod 102).

³¹ Rozsudok zo 16. júla 2015, ČEZ Razpredelenie Bãlgarija (C-83/14, EU:C:2015:480, bod 71 a citovaná judikatúra), a rozsudok vo veci A. K. a i., bod 132.

92. Článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ vyžaduje, aby členské štáty poskytli prostriedky, ktoré sú dostatočné na zabezpečenie účinnej právnej ochrany v zmysle článku 47 Charty v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie (rozsudok vo veci A.K. a i., už citovaný, bod 168 a citovaná judikatúra), čo znamená, že toto ustanovenie je potrebné náležite zohľadniť na účely výkladu článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ.³²

93. Ako som zdôraznil vo svojich návrhoch vo veci A.B. a i., body 94 a 95, Súdny dvor už implicitne uznal, že článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ má priamy účinok. Toto bolo teraz tiež výslovne potvrdené v rozsudku v tejto veci (bod 146): „článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ ukladá členským štátom jasnú a presnú povinnosť dosiahnuť výsledok, ktorá nie je spojená so žiadnou podmienkou, pokiaľ ide o nezávislosť charakteristickú pre súdy, ktoré majú vykladať a uplatňovať právo Únie“.

94. Z tohto dôvodu sa môže osoba alebo vnútroštátny sudca dovolávať článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ s cieľom overiť, či súdne rozhodnutie vyniesol súd, ktorý spĺňa požiadavky nezávislého a nestranného súdu zriadeného zákonom.

95. Ako Súdny dvor zdôraznil v rozsudku Simpson a HG, bod 57, „záruky prístupu k nezávislému a nestrannému súdu vopred zriadenému zákonom, a najmä záruky, ktoré vymedzujú pojem rovnako ako jeho zloženie, predstavujú základný kameň práva na spravodlivý proces. To znamená, že každý súd má povinnosť overiť, či jeho zloženie zodpovedá takémuto súdu, ak v tejto otázke vzniknú vážne pochybnosti. Toto overenie je nevyhnutné vzhľadom na dôveru, ktorú musia súdy demokratickej spoločnosti vzbudiť u osoby podliehajúcej súdnej právomoci. V tomto zmysle preskúmanie predstavuje podstatnú formálnu náležitosť, ktorej dodržiavanie patrí do oblasti verejného poriadku a musí byť overené *ex offio*“.

96. Ak tieto podmienky nie sú splnené, možno takúto nezlučiteľnosť v zásade považovať za dôvod zrušenia súdneho rozhodnutia z dôvodu nezákonného zloženia dotknutého súdu.

97. Takéto konštatovanie musí byť urobené v stanovených lehotách a musí zohľadňovať zásadu právnej istoty.

98. Ako zdôraznila Komisia, v kontexte prejednávanej veci to znamená, že keď A.S. zasadajúci ako samosudca vydal predmetné rozhodnutie o neprípustnosti, proti ktorému nemožno podať opravný prostriedok, potom – za predpokladu, že toto rozhodovacie zloženie ako samosudca nespĺňa požiadavky súdu zriadeného zákonom – musí byť právna účinnosť tohto rozhodnutia obmedzená.

99. Vnútroštátny súd by tak mohol zrušiť toto rozhodnutie (alebo od neho odhliadnuť) a rozhodnúť o návrhu na vylúčenie sudcov SMPVV, ktorý podal W.Ž., takže by bolo možné, aby návrh W.Ž. preskúmal súd, ktorý spĺňa požiadavky článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ (teda vnútroštátny súd).

100. Domnievam sa, že porušenia, ku ktorým došlo v prejednávanej veci v priebehu procesu vymenovania sudcov, a riziko, že W.Ž. zostal bez účinnej súdnej ochrany, predstavujú okolnosti, ktoré odôvodňujú obmedzenie záväznosti rozhodnutia z 8. marca 2019 napriek zásade právnej istoty.

³² Rozhodnutie zo 6. októbra 2020, Prokuratura Rejonowa w Ślubicach (C-623/18, neuverejnené, EU:C:2020:800, bod 28).

101. Ďalej je potrebné zaoberať sa zásadou neodvolateľnosti sudcov a otázkou, či porušenie požiadaviek nezávislosti a nestrannosti súdu zriadeného predtým zákonom podľa článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ by v danom prípade malo mať vplyv aj na samotný akt vymenovania (A.S. do funkcie sudcu Najvyššieho súdu).

102. Požiadavky vyplývajúce z tohto ustanovenia, vykladané vo svetle článku 47 Charty, majú za cieľ ochranu základného práva osoby na účinnú súdnu ochranu pri uplatňovaní práva Únie na jej prípad.

103. Cieľom týchto požiadaviek je teda zabezpečiť účinnú súdnu ochranu odvolateľa pri výkone jeho funkcie sudcu a v prípade potreby je možné takúto ochranu zabezpečiť zrušením rozhodnutia vydaného sudcom zasadačím ako samosudcu (alebo odhliadnutím od neho), ktorý nespĺňa požiadavky druhého pododseku článok 19 ods. 1 ZEÚ.

104. Domnievam sa (rovnako ako Komisia a ombudsman), že pokiaľ bude zabezpečená ochrana takýmto zrušením napadnutého rozhodnutia (alebo odhliadnutím od neho), ktorá vyplýva z prednosti práva Únie, nie je potrebné, aby právo Únie zasahovalo do oblasti vymenovania sudcov, ani do právnych vzťahov medzi sudcom a členským štátom, ktorý ho vymenoval.

105. Inými slovami, v prejednávanej veci z prípadného porušenia povinnosti, aby bol súd predtým zriadený zákonom, nevyplýva, že by akt vymenovania sudcu A.S. – sudcu, ktorý vydal rozhodnutie o neprípustnosti – bol neplatný *per se*.

III. Návrh

106. Z vyššie uvedených dôvodov navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálnu otázku položenú Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko) takto:

Právo na súd zriadený zákonom, potvrdené v článku 19 ods. 1 druhom pododseku ZEÚ, vykladané vo svetle článku 47 Charty základných práv Európskej únie, je potrebné vykladať v tom zmysle, že súd, ako je súd zložený zo samosudcu v senáte pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné Najvyššieho súdu (Poľsko), nespĺňa požiadavky na vytvorenie takého súdu zriadeného zákonom v situácii, keď bol dotknutý sudca vymenovaný do tejto funkcie v zjavnom rozpore s právnymi predpismi členského štátu uplatniteľnými na vymenovanie do funkcie sudcu Najvyššieho súdu, čo je otázka, ktorú musí posúdiť vnútroštátny súd. Vnútroštátny súd musí v tejto súvislosti posúdiť zjavnú a zámernú povahu tohto porušenia, ako aj závažnosť porušenia, a musí zohľadniť skutočnosť, že k uvedenému vymenovaniu došlo: i) napriek predchádzajúcemu podaniu odvolania na príslušný vnútroštátny súd proti uzneseniu Štátnej súdnej rady, ktoré obsahovalo návrh na vymenovanie tejto osoby do funkcie sudcu a ktoré v príslušnom čase ešte nebolo prejednané, a/alebo ii) napriek skutočnosti, že došlo k odkladu výkonu tohto uznesenia v súlade s vnútroštátnym právom a že konanie pred príslušným vnútroštátnym súdom nebolo ukončené pred odovzdaním menovacieho aktu.